

Криштанович М.Ф.

Національний університет «Львівська політехніка»

Липичак Н.І.

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

СУЧАСНІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ: ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ

Метою дослідження є характеристика особливостей реалізації державної політики в контексті встановлення стандартів якості продукції. Встановлено, що державна політика у сфері встановлення стандартів якості продукції орієнтована на створення, підтримку та вдосконалення систем стандартизації, що відіграють ключову роль у забезпеченні безпеки, якості та взаємної сумісності продукції та послуг. Доведено, що удосконалення стандартів якості продукції є найважливішим аспектом підтримки конкурентоспроможності та актуальності в умовах сучасного ринку, що гіпершвидко розвивається. Прагнення до вищих стандартів якості – це не просто прагнення досконалості, а відповідь на очікування споживачів, що змінюються, технологічні досягнення та нормативні вимоги. Виокремлено ключові засади оновлення стандартів якості продукції. Визначено, що основні напрямки державної політики включають інвестиції в дослідження та розробку, які сприяють створенню нових стандартів; заохочення до участі приватного сектору та академічних кіл у процесі розробки стандартів; розвиток робочої сили для підвищення кваліфікації та ефективної участі у стандартизації. Охарактеризовано особливості державної політики в системі оновлення стандартів якості продукції. Доведено, що процес постійного оновлення стандартів якості продукції – це динамічна та постійна дія відобразити технологічні досягнення, зміни у перевагах споживачів та нові нормативні вимоги. Сам процес починається з моніторингу та оцінки існуючих стандартів для виявлення областей, де можуть знадобитися оновлення. Доведено, що саме постійне оновлення стандартів якості продукції має далекосяжні наслідки для економічного зростання країни, екологічної стійкості та соціального благополуччя. Заохочуючи культуру постійного вдосконалення та інновацій, країни можуть підвищити свою глобальну конкурентоспроможність, залучити інвестиції та відкрити нові ринки.

Ключові слова: стандарти якості, стандартизація, якість продукції, державна політика, державне регулювання, безпека.

Постановка проблеми. Сьогодні, удосконалення стандартів якості продукції є найважливішим аспектом підтримки конкурентоспроможності та актуальності в умовах сучасного ринку, що гіпершвидко розвивається. Прагнення до вищих стандартів якості – це не просто прагнення досконалості, а відповідь на очікування споживачів, що змінюються, технологічні досягнення та нормативні вимоги. Відтак, в міру того, як світ змінюється, змінюються і параметри, що визначають якість. Сьогоднішні споживачі більш поінформовані та мають більш високі очікування, ніж будь-коли раніше. Вони вимагають, щоб продукти були не лише функціональними, а й екологічними, зручними та безпечними. Такого роду перетворення в очікуваннях споживачів потребує відповідної еволюції стандартів якості продукції.

Постійно вдосконалюючи ці стандарти, підприємства можуть гарантувати, що їхні продукти відповідають або перевершують очікування цільового ринку, що змінюються, тим самим підвищуючи задоволеність і лояльність клієнтів.

Слід зазначити при цьому, що саме технологічні досягнення відіграють важливу роль у необхідності оновлення стандартів якості. Відтак, поява нових технологій встановлюють нові стандарти того, чого можна досягти з погляду дизайну, функціональності та ефективності продукції. Компанії, які включають ці технології до своєї продукції, часто можуть досягти вищого рівня якості, що, своєю чергою, може призвести до конкурентної переваги. Однак це також означає, що те, що вважалося високою якістю у минулому, може виявитися недостатнім, оскільки нові технології

піднімають планку і задають нові тренди. Таким чином, постійне оновлення стандартів якості з урахуванням останніх технологічних досягнень гарантує, що продукція залишиться інноваційною й надалі. При цьому, відмітимо, що вимоги є ще одним важливим фактором, який потребує постійного вдосконалення стандартів якості продукції. Уряди та міжнародні організації часто оновлюють правила для вирішення проблем, що виникають у галузі охорони здоров'я, безпеки та навколишнього середовища. Такого роду оновлення можуть включати, серед іншого, суворіший контроль над матеріалами, викидами та споживанням енергії. Компанії повинні адаптувати свої стандарти якості відповідно до цих нових правил, щоб уникнути штрафів, юридичних проблем та шкоди репутації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Важливі аспекти дослідження проблем встановлення стандартів якості продукції розкривалися в роботах таких вчених як В. В. Алпатов, А. А. Бойко, Л. І. Боднарчук, М. Я. Височанська, Т. Л. Голубенко, В. Л. Гриценко, С. І. Бугера, А. М. Бутлеров, В. Є. Данкевич, О. І. Дребот, Т. Г. Дудар, Д. Б. Жученко, О. А. Коваль, М. В. Кравченко, П. І. Прокопович, П. В. Пивовар, Н. М. Присяжнюк, Т. М. Пузанова, О. П. Разанова, Г. П. Самчук, О. І. Скоромна, І. В. Свиноус, Н. І. Свиноус, Ю. В. Суперсон, О. І. Слободенюк, Н. М. Федорук та інші. Попри вагомий внесок провідних вчених й практиків, ряд теорії і концепцій щодо особливості державного політики в цьому контексті, досі залишаються не розкритими в повній мірі, що і зумовило вибір даної тематики і її сучасну актуальність.

Постановка завдання. Метою дослідження є характеристика особливостей реалізації державної політики в контексті встановлення стандартів якості продукції.

Виклад основного матеріалу. Сутність встановлення стандартів якості продукції полягає у визначенні набору критеріїв, яким продукція повинна відповідати або перевищувати її, щоб вважатися прийнятною для споживання чи використання. Відтак, такого роду стандарти служать декільком важливим цілям, головними з яких є захист безпеки споживачів, забезпечення надійності продукції та сприяння справедливій торговій практиці [1–2]. Встановлюючи ці критерії, зацікавлені сторони можуть об'єктивно оцінити продуктивність, довговічність та відповідність продукту нормам безпеки. Стандарти якості виступають як спільна мова між виробниками,

споживачами та регулюючими органами, дозволяючи встановлювати чіткі очікування та задовольняти їх. Відтак, маємо цілісну систему яка допомагає завоювати довіру споживачів, а й підвищити загальну конкурентоспроможність продукції [3–4]. При цьому, основною метою стандартів якості продукції є захист інтересів споживачів. Гарантуючи, що продукція відповідає конкретним вимогам безпеки та продуктивності, ризик заподіяння шкоди чи невдоволення споживачів значно знижується. Самі стандарти також відіграють важливу роль у стимулюванні інновацій та конкуренції всередині галузей. Прагнучи досягти цих показників і перевершити їх, компанії інвестують у дослідження та розробки, що призводить до покращення продукції та впровадження нових технологій. Крім того, стандарти якості допомагають усунути з ринку неякісну продукцію, тим самим гарантуючи, що споживачі отримують оптимальне співвідношення ціни та якості [5–7].

Слід зазначити, що стандарти якості продукції мають важливе значення для міжнародної торгівлі. Дотримуючись міжнародно визнаних стандартів, компанії можуть легше виходити на глобальні ринки, оскільки вважається, що їхня продукція відповідає очікуванням споживачів та регулюючих органів у всьому світі. Така гармонізація стандартів допомагає знизити торговельні бар'єри та сприяє глобальній економічній інтеграції. Можна говорити, що це уможливлює гарантії того, що продукція, що експортується та імпортується, відповідає єдиним критеріям якості та безпеки, захищаючи споживачів і створюючи здорове конкурентне середовище в глобальному масштабі. При цьому, сама роль держави у встановленні та забезпеченні дотримання стандартів якості продукції має першорядне безпекове значення [8–10]. Уряди через різні регулюючі органи несуть відповідальність за визначення цих стандартів на основі всебічних досліджень та аналізу міркувань безпеки, здоров'я та навколишнього середовища. Держава забезпечує дотримання виробниками, імпортерами та роздрібними торговцями встановлених стандартів якості для захисту інтересів споживачів та підтримки справедливої ринкової практики (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові засади оновлення стандартів якості продукції

Зосередження уваги на потребах і очікуваннях клієнтів	Постійне вдосконалення процесу стандартизації	Розуміння і управління взаємопов'язаними процесами як системою
Орієнтація на клієнта допомагає забезпечити, що продукція або послуги постійно оновлюються та вдосконалюються з метою підвищення задоволеності споживачів і відповідності їхнім змінним вимогам	Поліпшення є критично важливим для адаптації до змін умов ринку, технологій і споживчих вимог	Створення взаємовигідних відносин з постачальниками
Створення єдності цілей	Використання об'єктивних даних і аналізу для прийняття рішень	Використання потенціалу всіх рівнів персоналу для досягнення цілей

Джерело: сформовано авторами

Встановлення стандартів, держава бере участь у кампаніях з освіти та підвищення поінформованості споживачів. Інформуючи споживачів про стандарти якості та їхні права, уряди дають людям можливість приймати обґрунтовані рішення про купівлю та заохочують їх вимагати якіснішу продукцію. Така поінформованість споживачів уможливорює підтримку високого рівня дотримання вимог серед виробників і постачальників послуг. При цьому, держава також сприяє розвитку промисловості та інновацій, встановлюючи стандарти, які заохочують впровадження нових технологій та передового досвіду. Такого роду роль включає надання стимулів для компаній, які досягають високих стандартів якості та стійкості, тим самим сприяючи економічному розвитку та захисту навколишнього середовища. Більше того, держава представляє інтереси своєї промисловості та споживачів на міжнародних форумах, де обговорюються та встановлюються глобальні стандарти якості (рис. 1).

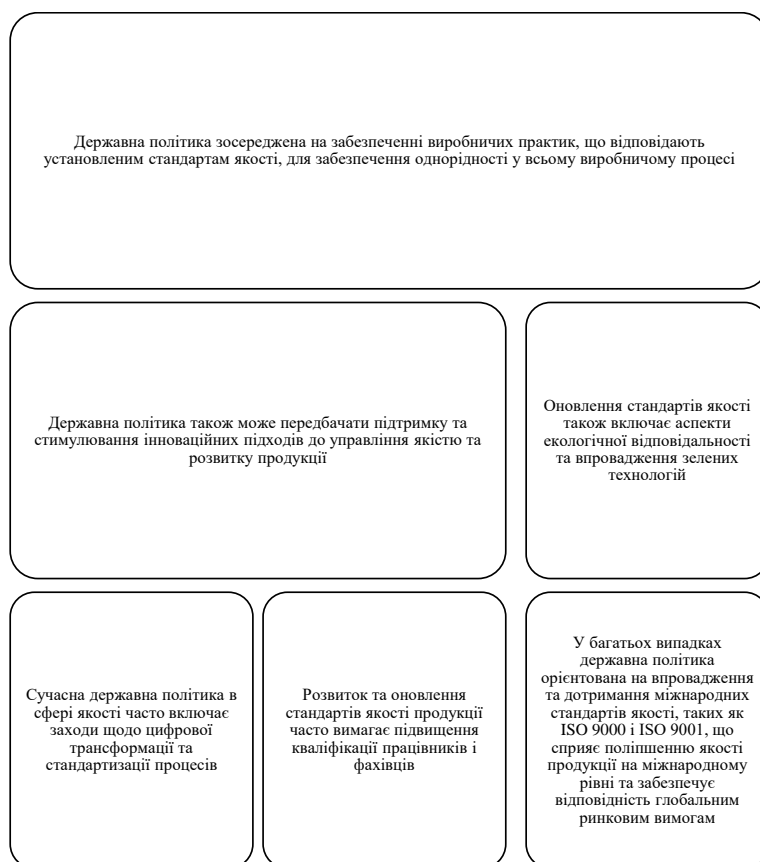

Рис. 1. Особливості державної політики в системі оновлення стандартів якості продукції

Зазначимо, що процес постійного оновлення стандартів якості продукції – це динамічна та постійна дія відобразити технологічні досягнення, зміни у перевагах споживачів та нові нормативні вимоги. Сам процес починається з моніторингу та оцінки існуючих стандартів для виявлення областей, де можуть знадобитися оновлення. Він передбачає широку участь зацікавлених сторін, включаючи виробників, споживачів, експертів та міжнародних партнерів, для збору інформації та відгуків про ефективність та актуальність чинних стандартів. Після виявлення необхідності оновлення регулюючі органи проводять дослідження та аналіз для визначення нових або переглянутих стандартів. У цьому дослідженні враховуються останні наукові дані, технологічні інновації та тенденції ринку, щоб гарантувати, що оновлені стандарти є всеосяжними та перспективними. При цьому, сам етап впровадження, на якому підприємства адаптують свою практику відповідно до нових стандартів є вкрай трудомістким. Цей етап може включати в себе модернізацію обладнання, заміну матеріалів або перегляд виробничих процесів. Регулюючі органи часто не рідко при цьому, надають рекомендації та підтримку протягом цього перехідного періоду, щоб полегшити дотримання вимог. Вони також можуть пропонувати навчання та ресурси, які допоможуть підприємствам зрозуміти та ефективно реалізувати зміни. Зрештою, держава відіграє вирішальну роль у забезпеченні дотримання оновлених стандартів за допомогою перевірок, сертифікації та моніторингу. Недотримання вимог усувається за допомогою коригувальних дій, штрафів або правових заходів, щоб гарантувати, що всі продукти на ринку відповідають переглянутим критеріям. Цей механізм забезпечення дотримання є важливим для підтримки цілісності стандартів якості та захисту інтересів споживачів.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що постійне оновлення стандартів якості продукції у країні грає ключову роль формуванні її еконо-

мічного, екологічного та соціального середовища. Постійно вдосконалюючи ці стандарти, країна не тільки підвищує свою промислову конкурентоспроможність, але й сприяє безпеці споживачів та екологічній стійкості. Такого роду безперервний процес гарантує, що продукти, що на ринку, відповідають найвищому рівню якості та безпеки, сприяючи довірі та задоволенню споживачів. Оскільки споживачі стають більш впевненими у продуктах, які вони купують, це може призвести до збільшення внутрішнього споживання, забезпечуючи стимул для економічного зростання. Крім того, стандарти високої якості можуть залучити іноземні інвестиції, оскільки міжнародні компанії прагнуть співпрацювати або працювати на ринках, які визнані за їхню відданість якості та досконалості. З економічного погляду підвищення стандартів якості продукції стимулює інновації та ефективність виробничого сектора. Компанії змушені впроваджувати інновації та впроваджувати передові технології, щоб відповідати або перевершувати ці стандарти, що розвиваються. Цей поштовх до інновацій може призвести до розробки нових продуктів, процесів та послуг, сприяючи зміцненню репутації країни як центру інновацій та високоякісного виробництва. Отже, саме постійне оновлення стандартів якості продукції має далекосяжні наслідки для економічного зростання країни, екологічної стійкості та соціального благополуччя. Заохочуючи культуру постійного вдосконалення та інновацій, країни можуть підвищити свою глобальну конкурентоспроможність, залучити інвестиції та відкрити нові ринки. В екологічному плані прагнення до створення стійких та високоякісних продуктів сприяє оздоровленню планети, а у соціальному плані акцент на безпеці та етичному виробництві покращує якість життя громадян. Зрештою, відданість підтримці високих стандартів якості продукції відбиває відданість країни прогресу, сталого розвитку та добробуту свого народу, закладаючи основу для процвітаючого та сталого майбутнього.

Список літератури:

1. Pikturnienė, I., & Treigytė, D. Impact of country of origin and country of brand origin on consumer attitude towards products. *Business: Theory and Practice*, 10(1), 2009, 38–46.
2. Pabedinskaitė, A., & Vitkauskas, R. Multicriteria evaluation of product quality. *Business: Theory and Practice*, 10(3), 2009, 214–222.
3. Balabanis, G.; Diamantopoulos, A. Brand origin identification by consumers: a classification perspective, *Journal of International Marketing* 2008, 16(1): 39–71.
4. Bondaruk, T., Medynska, T., Nikonenko, U., Melnychuk, I., Loboda, N. Fiscal policy as a guarantee of sustainable development under military conditions. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 18, No. 4, 2023, pp. 1097–1102.

5. Thakor, M. V.; Lavack, M. A. Effect of perceived brand origin associations on consumer perceptions of quality, *Journal of Product & Brand Management* 2003, 12(6): 394–407.
6. Pappu, R.; Quester, P. G. Consumer-based brand equity and country-of-origin relationships: some empirical evidence, *European Journal of Marketing* 2006, 40(5/6): 696–717.
7. Sunardi, S., Ghulam, I., Istiqomah, N., Fadilah, K., Safitri, K.I., Abdoellah, O.S. (2023). Environmental sustainability and food safety of the practice of urban agriculture in Great Bandung. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 18, No. 3, pp. 737–743.
8. Salemink, K., Strijker, D., Bosworth, G. Rural development in the digital age: A systematic literature review on unequal ICT availability, adoption, and use in rural areas. *Journal of Rural Studies*, 2017, 54: 360–371.
9. Chinho, L.; Chuni, W. Managing knowledge contributed by iSo 9001:2000, *International Journal of Quality & Reliability Management* 2005, 22(9): 968–985.
10. Foster, S. T. *Managing Quality: Integrating the Supply Chain*. New Jersey: Pearson Education. 2007, 568 p.

Kryshtanovych M.F., Lapychak N.I. MODERN QUALITY STANDARDS: FEATURES OF GOVERNMENT POLICY IN ENHANCING SAFETY

The purpose of this study is to characterize the features of the implementation of government policy in the context of setting product quality standards. It has been established that government policy in the field of setting quality standards is aimed at creating, supporting, and improving standardization systems that play a key role in ensuring the safety, quality, and compatibility of products and services. It is proven that the improvement of product quality standards is the most important aspect of supporting competitiveness and relevance in the conditions of a rapidly developing modern market. The aspiration to higher quality standards is not just a pursuit of excellence but a response to changing consumer expectations, technological achievements, and regulatory requirements. The key principles of updating product quality standards are highlighted. It is determined that the main directions of government policy include investments in research and development that contribute to the creation of new standards; encouragement of participation by the private sector and academic circles in the standard development process; and workforce development to enhance skills and effective participation in standardization. The features of government policy in the system of updating product quality standards are characterized. It is proven that the process of continuous updating of product quality standards is a dynamic and constant action to reflect technological achievements, changes in consumer preferences, and new regulatory requirements. The process begins with monitoring and evaluating existing standards to identify areas where updates may be needed. It is proven that the continuous updating of product quality standards has far-reaching consequences for a country's economic growth, environmental sustainability, and social well-being. By encouraging a culture of continuous improvement and innovation, countries can enhance their global competitiveness, attract investment, and open new markets. By establishing these criteria, stakeholders can objectively evaluate the product's performance, durability, and safety compliance.

Key words: quality standards, standardization, product quality, government policy, government regulation, security.